Täysistunto

Tiistai 17.11.2026 klo 14.03

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elintarvikelain muuttamisesta
Hallituksen esitys HE 315/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Essayah, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.34 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Hallitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi esityksen, jolla energiajuomien myynti ja muu luovuttaminen alle 16-vuotiaille kiellettäisiin. Kyse on lasten ja nuorten terveyden suojelemisesta sekä sellaisen kehityksen pysäyttämisestä, joka on viime vuosina herättänyt laajaa huolta vanhempien, koulujen, terveydenhuollon ammattilaisten ja myöskin päättäjien keskuudessa.

Energiajuomien kulutus on kasvanut voimakkaasti Suomessa ja myös muualla Euroopassa. Tuoreiden tutkimusten mukaan jo puolet 12—17-vuotiaista käyttää energiajuomia vähintään kerran viikossa ja merkittävällä osalla nuorista kofeiinin turvallisen saannin määrä ylittyy. Monet nuoret kokevat myös itse käyttävänsä energiajuomia liikaa, ja lähes 70 prosenttia energiajuomia käyttävistä nuorista kokee olevansa ainakin jossain määrin niistä riippuvaisia.

Useat Euroopan maat ovat jo säätäneet energiajuomille ikärajoja. Eurooppalainen kehitys osoittaa, että lasten ja nuorten kofeiinialtistukseen suhtaudutaan yhä vakavammin.

Arvoisa puhemies! Energiajuomat eivät ole tavallisia virvoitusjuomia. Ne sisältävät suuria määriä kofeiinia, ja niitä markkinoidaan usein vireyttä, suorituskykyä ja jaksamista korostavin viestein. Kofeiini vaikuttaa keskushermostoon, ja erityisesti lapsilla ja nuorilla sen haittavaikutukset voivat näkyä levottomuutena, ärtyisyytenä, keskittymisvaikeuksina sekä unen laadun heikentymisenä. Runsaaseen käyttöön liittyy myös muita terveysriskejä, kuten hampaiden vaurioitumista ja liiallista sokerin saantia ja ylipainon riski.

Hallituksen esityksen tavoitteena on vähentää näitä haittoja. Tarkoituksena ei ole kieltää energiajuomia aikuisilta eikä rajoittaa kohtuuttomasti elinkeinotoimintaa. Kyse on kohdennetusta ja oikeasuhtaisesta toimenpiteestä, jolla pyritään suojelemaan erityisen haavoittuvaista ihmisryhmää liiallisen kofeiinin saannin haitoilta. Esityksessä ehdotetaan, että energiajuomia ei saa myydä eikä muutoin luovuttaa alle 16-vuotiaille. Ikäraja koskisi tuot-

teita, joiden kofeiinipitoisuus ylittää 150 milligrammaa litrassa, ja kahvi- ja teepohjaiset juomat jäisivät tämän sääntelyn ulkopuolelle nykyisen EU-sääntelyn mukaisesti.

Valmistelussa arvioitiin vaihtoehtoina sekä 16 että 18 vuoden ikärajaa. Hallitus päätyi 16 vuoden ikärajaan, koska sen arvioidaan olevan oikeasuhtainen ratkaisu. Se kohdistuu niihin ikäryhmiin, joissa haitalliset käyttötottumukset useimmiten alkavat muodostua, mutta puuttuu samalla mahdollisimman vähän nuorten itsemääräämisoikeuteen ja elinkeinotoimintaan. Myynnin rajoittaminen antaa lisäksi vahvan signaalin energiajuomien haitoista paitsi nuorille itselleen myöskin vanhemmille, koululle ja nuorten kanssa työtä tekeville.

Esityksen vaikutukset yrityksille jäävät rajallisiksi. Kaupoissa ja tarjoilupaikoissa ikärajavalvonta on jo tuttua esimerkiksi alkoholin ja tupakan myynnissä. Energiajuomien osalta kyse on olemassa olevien käytäntöjen laajentamisesta. Nykyisin osa kaupoista noudattaa vapaaehtoisesti Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen suositusta myynnin rajoittamisesta. Nyt annettava sääntely yhtenäistäisi käytäntöjä ja asettaisi kaikki kaupat samalle viivalle.

Arvoisa puhemies! Lausuntokierroksella valtaosa lausunnonantajista kannatti energiajuomien saatavuuden rajoittamista alaikäisiltä. Erityisen vahvaa tukea esitykselle antoivat terveysviranomaiset, lasten ja nuorten hyvinvoinnin parissa toimivat järjestöt sekä suuri osa vähittäiskaupan toimijoista. Myös kansalaismielipide on ollut asiassa poikkeuksellisen yksimielinen. Kyse ei ole vain yksittäisestä kulutustuotteesta, vaan kyse on siitä, millaisen kasvuympäristön haluamme tarjota lapsille ja nuorille. Yhteiskunnalla on velvollisuus puuttua tilanteisiin, joissa kaupalliset tuotteet voivat vaarantaa lasten terveyttä ja hyvinvointia tavalla, johon nykyiset suositukset ja varoitusmerkinnät eivät ole riittävästi pystyneet vastaamaan. Hallitus katsoo, että esitys toteuttaa perustuslaissa julkiselle vallalle asetettua velvollisuutta edistää väestön terveyttä ja samalla YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaista velvoitetta suojella lapsen terveyttä. Näillä perusteilla hallitus esittää, että eduskunta hyväksyy ehdotuksen laiksi elintarvikelain muuttamisesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Sitten menemme puhujalistaan. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

16.38 **Janne Jukkola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On mielestäni hyvä, että energiajuomien myyntiin saadaan nyt selkeät ja yhtenäiset pelisäännöt. Tällä hetkellä käytännöt vaihtelevat kaupoittain. Osa kaupoista on vapaaehtoisesti rajoittanut myyntiä alaikäisille, mutta koko maan kattava lainsäädäntö on tästä kuitenkin puuttunut. Tämä lakiesitys yhdenmukaistaa nyt näitä käytäntöjä.

Lasten ja nuorten energiajuomien käyttö on yleistä. THL:n ravitsemustutkimuksenkin mukaan puolet 12—17-vuotiaista käyttää energiajuomia vähintään kerran viikossa. Osalla nuorista kofeiinin turvallinen päivittäissaanti myös ylittyy.

On tärkeää ymmärtää, miksi ikäraja asetetaan. Lasten ja nuorten elimistö ja hermosto ovat vielä kehittymässä. Riittävä uni on tärkeää kasvulle, oppimiselle ja palautumiselle. Kofeiini voi häiritä unta ja vaikeuttaa keskittymistä. Väsymystä ei pidä yrittää korjata energiajuomilla.

Vanhemmilla on tässä ensisijainen vastuu lastensa kasvatuksesta, mutta heitä ei tulisi tässä jättää ihan yksin. Ei ole kohtuullista, että vanhempien pitäisi jatkuvasti neuvotella ja valvoa, kun energiajuomia on vapaasti saatavilla kaikkialla. Yhteinen ikäraja antaa vanhemmille tukea ja asettaa yhteisiä pelisääntöjä.

On kuitenkin tunnistettava, ettei tämä kokonaisuus ole aivan ongelmaton. Kun jokin asia kielletään, siitä voi tulla hyvinkin houkuttelevaa ja trendikästä. [Mikko Lundén: Just niin!] Tähän mielelläni kuulisin salissa olevilta ja vaikka ministeriltä, jos he pystyisivät kommentoimaan, millä me tätä trendiasiaa sitten taklataan.

Eduskuntakäsittelyssä on myös tärkeää käydä huolellisesti läpi tämän lain yksityiskohdat, soveltaminen ja käytännön vaikutukset. Tavoitteena pitää olla selkeä, toimiva ja tarkoituksenmukainen laki, joka todella suojelee lasten terveyttä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

16.41 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Pidän erittäin hyvänä ja tarpeellisena hallituksen esitystä, jolla energiajuomien myynti alle 16-vuotiaille kielletään. Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi ovat asioita, joista meidän päättäjien pitää kantaa vastuuta. Energiajuomien käyttö on lisääntynyt voimakkaasti nuorten keskuudessa, ja tuore THL:n tutkimus osoittaa tilanteen olevan huolestuttava. Puolet 12—17-vuotiaista tutkimukseen osallistuneista käytti energiajuomia vähintään kerran viikossa. Osalla kofeiinin saanti ylittää jo turvalliseksi arvioidun rajan. Liiallinen kofeiinin käyttö voi aiheuttaa, kuten tässä on edelläkin todettu, univaikeuksia, levottomuutta, ärtyneisyyttä ja keskittymisvaikeuksia. Lisäksi ne energiajuomien sokeri ja happamuus ovat haitallisia hampaille ja voivat lisätä ylipainon riskiä.

Aiemmat suositukset eivät ole riittäneet, sillä kaikki kaupat eivät ole niitä noudattaneet. Siksi tarvitaan selkeä ja yhtenäinen lainsäädäntö. On hyvä, että hallitus tarttuu tähän asiaan konkreettisella ratkaisulla. Kyse ei ole nuorten kiusaamisesta tai turhasta holhoamisesta vaan lasten ja nuorten terveyden suojelemisesta. Tämä on järkevä ja ennaltaehkäisevä toimenpide, jolla voimme tukea nuorten tervettä kasvua ja kehitystä.

Mutta yleensä kieltäminen asiassa kuin asiassa voi myös herättää kiinnostusta, aivan kuten edustaja Jukkolakin tuossa totesi. Siksi on tärkeää myös perustella hyvin nuorille, miksi ollaan päätymässä kieltoon tämän kyseisen asian suhteen. Ja tässä voidaan todeta niin, että tieto ei lisää tuskaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

16.43 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Suomen tulee pitää huolta lapsista ja nuorista. Lasten ja nuorten hyvinvoinnista huolehtiminen näkyy muun muassa siinä, millaisia tuotteita heille voidaan myydä. Energiajuomien käyttö on yleistynyt nuorten keskuudessa, ja samalla huoli niiden terveysvaikutuksista on kasvanut. Hallituksen esityksessä energiajuomien myynti ja luovuttaminen alle 16-vuotiaille kielletään. Tavoitteena on vähentää kofeiinin haittavaikutuksia lapsilla ja nuorilla. Korkeat kofeiinimäärät voivat aiheuttaa muun muassa univaikeuksia, levottomuutta, keskittymisongelmia ja sydänoireita. Nämä vaikutukset voivat heikentää koulunkäyntiä, palautumista ja yleistä hyvinvointia. Lisäksi monissa tuotteissa on runsaasti sokeria, mikä lisää muita terveyshaittoja, kuten ylipainoa.

Arvoisa puhemies! Monet kaupat ovat jo vapaaehtoisesti rajoittaneet myyntiä alaikäisille, mutta käytännöt vaihtelevat. Lakisääteinen ikäraja tuo yhdenmukaiset pelisäännöt koko maahan sekä selkeyttää kauppojen toimintaa.

Huomiota on syytä kiinnittää myös nuorille suunnattuun markkinointiin. Näitä tuotteita markkinoidaan usein jaksamista ja suorituskykyä tukevina, vaikka niiden käytöllä voi olla haitallisia vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Esitykselle löytyy laajaa tukea yhteiskunnassa. Moni vanhempi, opettaja ja terveydenhuollon ammattilainen on kantanut huolta energiajuomien käytön yleistymisestä lasten ja nuorten keskuudessa. Selkeä ikäraja helpottaa myös kasvatustyötä kotona ja koulussa. Tämän vuoksi esitetty 16 vuoden ikäraja energiajuomien käytölle on perusteltu ratkaisu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo poissa. Edustaja Viljanen poissa. — Edustaja Hänninen.

16.45 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Puhutaan tärkeästä ja vakavasta asiasta. Sen takia tämä esitys on ennen kaikkea lasten ja nuorten hyvinvointia sekä turvallista kasvuympäristöä koskeva uudistus.

Tutkimusten mukaan energiajuomien käyttö on nuorten keskuudessa yleistä, ja osalla nuorista kofeiinin turvallinen päivittäinen saanti ylittyy. Samalla tiedämme, että runsas kofeiinin käyttö voi aiheuttaa univaikeuksia, keskittymisongelmia ja muita terveyshaittoja. Lapsi tarvitsee ennen kaikkea unta, lepoa ja säännöllistä arkea — ei energiajuomaa paikkaamaan väsymystä.

Jokaisen lapsen ja nuoren, miksei aikuisenkin, tulisi muistaa, että liikunnasta saa energiaa, ei tölkistä tai pullosta. Siksi pidän hyvänä, että tähän asiaan tuodaan selkeät pelisäännöt. Tähän asti käytännöt ovat vaihdelleet kauppiaitten kesken, mutta jatkossa energiajuomien myynti alle 16-vuotiaille olisi yhdenmukaista. Se kielletään koko maassa. Vastuu ei voi olla yksin lapsella tai vanhempien jatkuvan valvonnan varassa.

Tämä on kohtuullinen ja perusteltu uudistus, joka tukee lasten terveyttä, koulunkäyntiä ja turvallista kasvua. Se lähettää myös tärkeän viestin: lasten hyvinvointi asetetaan etusijalle silloin, kun markkinoilla olevat tuotteet voivat aiheuttaa heille haittaa. Meidän tärkein tehtävämme on taata turvallinen lapsuus, ja tämä esitys on yksi teko tätä päämäärää kohden. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä.

16.47 **Milla Lahdenperä kok:** Arvoisa rouva puhemies! Energiajuomien käyttö lasten ja nuorten keskuudessa on herättänyt huolta jo pitkään. Nyt hallitus esittää, että energiajuomien myynti alle 16-vuotiaille kielletään lailla. Kyse on ennen kaikkea lasten ja nuorten terveydestä. Energiajuomien sisältämä kofeiini voi aiheuttaa, kuten täällä usea jo mainitsi, univaikeuksia, levottomuutta, sydämentykytystä ja keskittymisvaikeuksia. Nämä ovat erityisen haitallisia kasvavalle nuorelle, jonka pitäisi jaksaa koulussa ja palautua riittävällä yöunella.

Haluan nostaa esiin myös suun terveyden. Energiajuomien happamuus kuluttaa hammaskiillettä, ja sokeripitoiset juomat lisäävät hampaiden reikiintymisen riskiä. Myöskään sokerittomat energiajuomat eivät ole hampaille harmittomia.

Monet kaupat ovat jo vapaaehtoisesti rajoittaneet energiajuomien myyntiä. Nyt käytännöt yhtenäistetään koko maassa. Pidän tärkeänä, että samalla lisäämme nuorten ja vanhem-

pien tietoisuutta energiajuomien vaikutuksista. Ikäraja on yksi keino, mutta myös terveellisiin valintoihin ohjaamista tarvitaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wickström.

16.49 **Henrik Wickström r:** Arvoisa rouva puhemies, värderade fru talman! Lähtökohtaisesti tällaisen liberaalin puolueen edustajana on vaikea kannattaa jotain, mitä lähdetään kieltämään, mutta pakko se on todeta, että tässä laissa löytyy hyvä tarkoitusperä ja se noudattaa ennen kaikkea sitä yleistä eurooppalaista kehitystä, johon myöskin ministeri omassa alustuspuheenvuorossaan viittasi, että esimerkiksi Briteissä ensi vuoden aikana tullaan ottamaan käyttöön vastaavanlainen kielto, joka mukailee hyvin pitkälti sitä esitystä, josta me tällä hetkellä keskustellaan myöskin täällä.

Haluan kuitenkin nostaa esiin ehkä muutaman huolenaiheen tähän liittyen. Eli kun itse olen sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, niin siellä me olemme puhuneet paljon eri päihteiden käytöstä, esimerkiksi nikotiinipusseista. On selkeästi huomattavissa, niin kuin tässä keskustelussa on noussut esiin, että kun joku asia kielletään, niin silloin kasvaa myöskin nuorten kiinnostus tiettyjä tuotteita kohtaan ja samalla myöskin harmaa markkina voi kasvaa. Toivoisin, että ministeri voisi kommentoida, miten tätä aletaan tässä taklata, koska oma pelkoni on kuitenkin se, että nuoret edelleen saavat käsiinsä energiajuomia, jotka toki ovat monella tapaa haitallisia nuorille, koska osassa tuotteista tällä hetkellä voi olla jopa 500 milligrammaa kofeiinia, mikä on huomattavan paljon myöskin aikuiselle.

Pidän tässä myöskin tärkeänä sitä, että kun tätä viedään eteenpäin, niin kiinnitetään huomiota ennen kaikkea informaatioon ja tiedonsaantiin niin vanhemmille kuin myöskin sitten tietenkin kauppiaille. Mutta ennen kaikkea pidän tärkeänä, että myöskin valtakunnallisesti seurataan, millainen kehitys tästä lähtee liikenteeseen, koska ei ole myöskään suotavaa, että nuoret saavat näitä tuotteita kuitenkin käyttöönsä myöskin vääriä teitä, koska me tiedetään, että tällainen riski on ilmiselvästi edelleen olemassa. Samalla toivon myöskin, että tiedonsaantia liittyen energiajuomiin lisätään myöskin kouluissa, joissa lapset ja nuoret liikkuvat päivittäin.

Mutta haluan edelleen kuitenkin alleviivata, että tästä esityksestä löytyy kuitenkin hyvä tarkoitusperä, ja uskon, että kun tämä saadaan voimaan, niin sillä on kuitenkin myöskin vahva viesti siitä, että näistä tuotteista löytyy paljon haitallisia vaikutuksia meidän lapsille ja nuorille. Myöskin opetushenkilöstö on tuonut esiin, että moni nuori juo paljon energiajuomia ja se vaikuttaa selkeästi myöskin keskittämiskykyyn ja sitä kautta myöskin opetusrauhaan kaikissa kouluissa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lundén.

16.51 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvostettu rouva puhemies! On totta kai hyvä, että me aikuiset, vanhemmat ja päättäjät teemme toimia, joilla pidämme huolta lasten ja nuorten terveydestä. Ei ole kenenkään terveyden hyväksi, jos kofeiinipitoisia juomia käytetään valtavia määriä päivittäin iltaa myöden ja ne ovat keino selviytyä päivästä tai valvotuista öistä. Haluan kuitenkin nostaa esille tässä keskustelussa myös toisen puolen, josta ei mielestäni ole keskusteltu tarpeeksi. Täällä salissa on käyty viime vuosina paljon keskustelua energiajuomien kieltämisestä ja niiden myynnin rajoittamisesta. Näissä keskusteluissa nousevat päällimmäisiksi voimakas into kieltää ja rajoittaa asioita.

Arvoisa rouva puhemies! Oma henkilökohtainen mielipiteeni on se, että suhtaudun hyvin kriittisesti siihen, että yhteiskunnan pitäisi alkaa ratkomaan jokaista haastetta tai ongelmaa uudella kiellolla tai rajoituksella. Kaikkea ei voida eikä pidä ratkaista lainsäädännön kautta. Minun mielestäni vanhemmilla on ensisijainen vastuu lastensa kasvatuksesta ja rajojen asettamisesta, ei lainsäädännöllä. Siksi on hyvä kysyä ääneen: Missä menee järkevän sääntelyn ja turhan holhoamisen raja? Jos me olemme huolissamme jostakin nuorten terveyteen liittyvästä asiasta, johtaako jokainen huoli aina uuteen kieltoon? Silloin on vaarana, että vanhemmilta unohtuu kasvatus, tiedon lisääminen ja se, mitä kaikkea kuuluu ihmisen oman vastuun piiriin. Näitä asioita ei voi ulkoistaa yhteiskunnalle.

Kiellämmekö lapsilta karkit, sipsit, limut ja roskaruuan lainsäädännöllä, jos lapset käyttävät niitä liikaa? Toivottavasti emme, mutta vanhempien pitäisi, jos ne vaikuttavat lasten terveyteen. Olisikin toivottavaa, että asioita laitettaisiin mittasuhteisiin ja tunnustaisimme perheiden ja myös nuorten oman vastuun energiajuomakeskusteluissa.

Arvoisa rouva puhemies! Jos ja kun energiajuomat kielletään alle 16-vuotiailta, on mielestäni kuitenkin hyvä, että tähän tulee selkeä ikäraja ja yhtenäiset pelisäännöt kaikille kaupoille. Näin vastuu ei jää yksittäisen kauppiaan tai myyjän harkinnan varaan siitä, myykö nuorille energiajuomia vai ei. Kaupoilla on ollut hyvin erilaisia käytäntöjä näissä asioissa. On myös tärkeää, että kaupat ja niiden myyjät tietävät, mitä tuotteita rajoitus koskee ja miten ikärajaa käytännössä valvotaan.

Arvoisa rouva puhemies! Jos ja kun haluamme pitää huolta lasten ja nuorten terveydestä ja edistää sitä, se ei voi perustua yksittäisten tuotteiden kieltämiseen. Sen sijaan meidän pitäisi huolehtia siitä, että nuoret nukkuvat riittävästi, syövät monipuolisesti, liikkuvat ja sitä kautta myös jaksavat arjessa paremmin. Tärkeää on myös se, että me autamme nuoria ymmärtämään omien valintojen merkityksen ja sen, mitä valinnat tarkoittavat lopputulosten kannalta.

Tämä esitys voi vähentää lasten ja nuorten energiajuomien käyttöä tai sitten ei. Se jää nähtäväksi, miten tämä muutos tulee loppujen lopuksi vaikuttamaan. Jokainen meistä kuitenkin toivoo, että meidän lapset ja nuoret voivat hyvin. Kannatan ehdottomasti sitä, että lasten ja nuorten terveyttä suojellaan, mutta samalla meidän on pidettävä huolta siitä, ettei tulevaisuuden Suomesta rakennetaan tarpeettomien kieltojen ja rajoitusten viidakkoa.

Tähän loppuun tahdon vielä todeta, että minä ainakin toivon, että kun tämä rajoitus tulee voimaan — koska aina se, mikä on kiellettyä, kasvattaa varsinkin myymälävarkauksien määrää — niin toivottavasti tämä nyt ei lisää myymälävarkauksia.

Haluaisin vielä tietää, miten tämä nyt on, arvoisa ministeri: pitääkö kofeiinipitoisuuden olla se 0,0, että voi myydä ollenkaan? Esimerkiksi simaakaan, jos se on 0,5-prosenttista, ei myydä enää alle 18-vuotiaille, kun siinä on prosentteja vähänkin. Miten tämä rajoitus menee kofeiinin kohdalla? — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

16.55 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomainen esitys tämä ministeri Essayahin esittelemä hallituksen esitys, aivan loistava asia. Pelko siitä, sääntelemmekö liikaa tai emmekö luota markkinatalouden autuaaksi tekevään vapauteen, ei mielestäni voi olla tässä asiassa peruste. Lasten vanhempien on kannettava vastuu siitä, miten lapsia kasvatetaan. [Oikealta: Nimenomaan!]

Sitten toisena asiana tulee, kun on jo aikuisuutta lähestyvää nuorisoa, että heille opetetaan myös se tosiasia ja lain kautta saadaan heille se tieto, että näitä aineita ei kannata käyttää, koska siinä on suuri riski, että kun kaveri ottaa näitä — olipa tyttö tai poika, nuori mies tai nuori nainen — niin hänelle tällaiset aineet luovat semmoisen univelan häviämisen. Se taas pahimmillaan aiheuttaa sen, että kun riittävän monta päivää tätä käyttää, niin sitten sen jälkeen seuraukset voivat olla ihan katastrofaaliset, koska eihän ihminen jaksa loputtomiin.

Pitää muistaa, niin kuin edustaja Lundén äsken omassa puheenvuorossaan hyvin sanoi, että tärkeää on, että vanhemmat pitävät huolen siitä, että lapset nukkuvat riittävästi, saavat terveellistä ravintoa ja ennen kaikkea liikkuvat. Mitään näitä kolmea äsken mainittua tärkeää asiaa ei voida urheilujuomalla korvata.

Elikkä lämpimästi kannatan tätä lakiesitystä. Se on aivan vastuullinen esitys, koska sillä suojaamme meidän kasvavia lapsiamme ja nimenomaan sitä, että he pysyvät terveinä ja kasvavat terveiksi aikuisiksi. Sitä ei voida kemiallisella aineella tehdä, vaan se pitää tehdä järjellä, rakkaudella ja hyvillä asioilla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

16.56 **Olga Oinas-Panuma kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia hallitukselle tästä esityksestä. Minun mielestäni tässä on huomattavan paljon enemmän positiivisia puolia kuin negatiivisia puolia.

Tietenkin pitää pitää huolta myös siitä ennaltaehkäisystä, tavallaan myös siitä, että lapsilla ja nuorilla on tieto, mitä energiajuomat aiheuttavat. Minun mielestäni tämä laki on myös sillä tavalla yhdenvertaistava, että kun meillä on jo tällä hetkellä kauppoja, jotka eivät myy energiajuomia nuorille, niin jatkossa ei sitten tarvitse arvailla, mitkä kaupat myyvät ja mitkä eivät, vaan se on yhteisesti niin, että toivottavasti missään kaupassa ei niitä myydä.

Haluaisin kuitenkin muistuttaa, että tämä on taas esimerkki siitä suomalaisen päätöksenteon tavallaan hitaudesta, sillä nämä energiajuomathan eivät ole mitenkään uusi ilmiö. Itse ainakin kuulun jo semmoiseen ”ES pärisee, jonnet tärisee” -sukupolveen. Yläasteella kaikki killittivät energiajuomia, ja jos katson omiakin tuttuja ja kavereita, niin monet heistä ovat silloin nuorena jääneet niihin koukkuun ja juovat niitä energiajuomia edelleen. Hyvä, että tähän nyt vihdoin ja viimein aletaan puuttua. Tästä voi antaa kyllä Orpon hallitukselle pisteitä. [Mikko Lundén: Tästäkin!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida? — Olkaa hyvä.

16.57 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ja kiitoksia erittäin hyvistä kommenteista edustajille. Minä ajattelen niin, että tässä erityisesti vanhemmat ja kasvattajat saavat sitä selkänojaa myöskin siinä tilanteessa, kun he keskustelevat omien lapsiensa kanssa ruokailutottumuksista. Siinä mielessä ajattelen, että tällä on siitäkin näkökulmasta tärkeä signaali.

Täällä puhuttiin näistä harmaista markkinoista. No, alkoholillakin on olemassa harmaat markkinat. Olennaista on kuitenkin nyt se, että meillä energiajuomia ei ole nuorille vapaasti saatavilla. Siinä mielessä me lähetetään selkeä viesti, että tämä ei ole se toivottava tapa, ja uskon, että sillä on oma vaikutuksensa. Tietysti on ihan selvää, että vanhemmilla on aina vastuu, mutta kyllä meillä päättäjillä on myös vastuu siitä, ja ajattelen niin, että kaikilla

elintarvikealan toimijoilla on vastuu siitä, että me tarjotaan terveellistä ruokaympäristöä ja erityisesti juuri lapsille ja nuorille, joilla ne kulutustottumukset vasta sitten ovat syntymässä.

Edustaja Lundén kysyi näistä kofeiinipitoisuuksista. Ne on ihan sinne lakiin kirjattu, elikkä se on se 150 milligrammaa per litra valmista juomaa, ja siitä on pois luettu sitten kahvi- ja teetuotteet.

Elikkä siinä mielessä esimerkiksi elintarviketeollisuudesta ja sitten toisaalta kaupan puolelta tullut viesti on ollut pitkälti se, vaikka siellä on ollut varmasti negatiivisiakin näkemyksiä, että kuitenkin parempi on niin, että on yhtäläiset pelisäännöt kuin niin, että eri kaupoissa saman kunnan sisällä saattaa olla erilaisia käytäntöjä tai että kuntarajan yli on erilaisia käytäntöjä rinnakkaisissa kunnissa. Monet ovat kokeneet sen paljon raskaammaksi. Meillä on ollut niitä vanhempainyhdistyksiä ja vastaavia, joissa on tehty yhdessä sopimus paikkakunnan kauppiaitten kanssa, mutta sitten jos siihen eivät ole lähteneet kaikki kauppiaat mukaan tai jos on käynyt niin, että naapurikunnan raja on siinä lähellä ja siellä on sitten toisenlaiset säännöt, niin se on ollut haastavaa. On ollut kaupparyhmiä, jotka ovat sen takia sitten luopuneet näistä vapaaehtoisista rajoituksista. Nyt sitten se, että kaikille on samat säännöt, on kuitenkin selkeyttävä tilanne. Siinä mielessä ajattelen, että tällä ennen kaikkea vahvistetaan meidän vanhempien vastuuta kasvattamisesta ja sitä, että me olemme yhdessä elintarvikealan ja myöskin kaupan kanssa tarjoamassa sellaista kuluttajaympäristöä lapsille ja nuorille, että se ei tarjoa heille haitallisia elintarvikkeita. Siinä mielessä katson, että kyllä me päättäjinä kannamme tässä myös oman vastuumme. — Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.